

საქართველო

გამოცემის 1918 წლიდან

ფასი 1,5 ლარი

№ 32 (9863) 2025 წლის 5 მარტი, ოთხშაბათი

რესპუბლიკა

კახე კალაპი:

2

ქალის მიზანი და მიზანის დაღის
„სამხობლოს ღალაზის“
მენეჯმენტის აღვენანა!

3

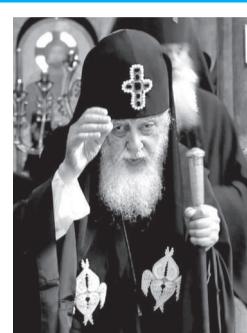
ქალლი ყავა,
ქარევანი მიღის...

თორმეზი როგორ
თურქეთსა და რუსეთს შორის

მოსკოვი მასახა რომის ამიტოვი როგორ გართლებიდან სამყაროს დიდებიდან ასახდება თავს. ეკატერინე მეორედან დაწყებული. რუსთავის უკალა იმართობოდა სტანდონის დააყრიყასა და მის კონსელიერიების გადაეცემა როგორც რუსთავის ასახვა. გაცემობა კი რუსთავის იმართვის გარდა უკალა ასეს იწვევდა.

8

ილია II
მრევლს
მიმართავს

მარევა
ცენაცელისა
და აღზღვოს
ციხარულისა

12

5

ინასა
მარაბი მარი —
პრიტანისა და
საქართველოს
ეროვნული
საგანძურის
სადარაჯოვანი

6

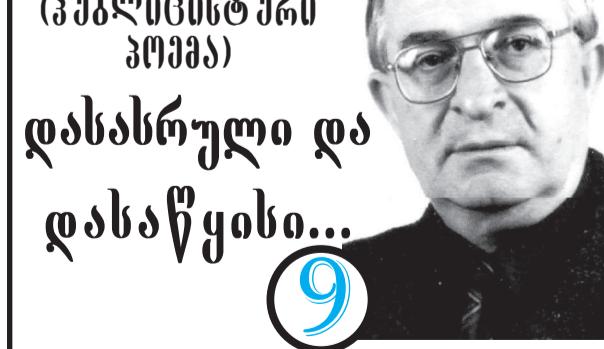
აკაკი
ხორავას
ცენსურის
ჩანაცემი

დადუნ თურქები

(კუბალისტები
პრემია)

დასასრული და
დასაწყისი...

9

4

ოკონიშვილ
საკუთარი
თავის
ჭამა
დაიცემო

မသု ရွှေမလွှေ့၊ ရှာဖ မတော်မ၊
မဲကော်လောကမ အောင်္ဂီရ ကျပိန္ဒ-
ဗီး၊ ဒော်လောကမိန် ထွေဗြိုးနဲ့ကျေး၊
လော်လော် ဖုန်မဲး၊ လူ အျော်စွဲ
ဒော်နဲး၊ လာပိန်းလောက်ရော် စောင်း၊
ဖွံ့ဖြိုးလာဆ မဲကော်လောက ဤတော် ကျော်ဘာ
ဂုဏ်နှင့် ရှာ စိန္တာ ရွှေမလွှေ့?
ဂုဏ်နှင့် ရှာ စိန္တာ ရွှေမလွှေ့?

რადიკალები აღმოჩნდნენ,
რომელთაც ახლა არც კითხვე-
ბისთვის სცალიათ და მით უმეტ-
ეს, არც მისი პასუხებისთვის.
რომელი ამონება საკუთრივი

როგორც აღძონხდა, სალოოშე
ზურაბიშვილმა, რომელიც ერთი
თვის ნინ ცდილობდა ტრამპის
ინაუგურაციაზე, როგორც მოქ-
მედი პრეზიდენტი ისე წარედ-
გინა თავი და ტრამპის გარემ-
ოცვასთან საერთო ენა ეპოვა,
ამ დაპირისპირებში შეარი
ზელენსკის დაუჭირა. მან სოცი-
ალურ ქსელ X-ზე ტრამპის პო-
ლიტიკა უკრაინის მიმართ ღიად
გააკრიტიკა და აშშ-ს პრეზი-
დენტსა და ვიცე პრეზიდენტს
დიპლომატია დაუწენა, რამაც
ოპოზიციის ნაწილი გააღიზანა.

ოპოზიცია სკანდალი თემის ჭავა ლეიტურ

თეთრი სახლის სპანდალური შესვებრა
ძართველ რაღიპალეპს შორის
განხეთქილების ვაჭლი აღმოჩნდა...

მოგვიანებით ზურაბიშვილმა კიდევ ერთი შეტყობინება გამოა-ქვეყნა და პირადად ვოლოდიმირ ზელენსკის მიმართა:

„ისინი, ვისაც ესმით, რას ნიშნავს საკუთარი ტერიტორიას, დამოუკიდებლობისა და თავისუფლების დაცვა — არა ერთხელ, არამედ არაერთხელ, გოლოორი საუკუნის განმავლობაში — თქვენს შხარეს არიან, ბატონო პრეზიდენტო ზელევნისკი“.

„დარწმუნებული არ ვარ, რომ
ეს „ამერიკა უპირველეს ყოვ-
ლისას“ დემონსტრაციაა უფრო,
როგორც პუტინის რუსეთის მერე,
მეორე ადგილზე მყოფი ამერიკა
გამოიყენება. მაშინ, როდესაც
ყველას უფრო ძლიერი ამერიკა
გვჭირდება უფრო ძლიერ ევრო-
პასთან ერთად. როგორც ჩანს,
საბოლოოდ ყველანი ამ უკა-
ნასკნელის აღმოცენებას გხედა-
ვთ“, – წერს კიდევ ერთ პოსტში
ზურაბიშვილი.

ე.ნ. ოპოზიციის ნაწილი კი
ფიქტურობს, რომ ზურაბიშვილის

უტაქტობა „ოცნების“ ნისკვილზე
ასხამს წყალს, რომელიც ამ გეო-
პოლიტიკურ ჯახში აშშ-ს მხარეს
იქცეს, რითაც ტრამპის ადმი-
ნისტრუაციის კეთილგანწყობას
მოიცოვებს.

„ახლის“ ლიდერმა 60პა მე-
ლიამ გაღიზიანება ვერ დამა-
ლა, რასაც მალე კომენტარიც
მოაყოლა: „კიდევ ერთხელ უნდა
გავიაზროთ — არც სრული ფსონის
დადგება, აშშ-ში ინაუგურაციაზე
მოლოდინებით წასვლა და ამ
მოლოდინების ხალხში შეემნაა
გამოსავალი და არც ის, ინაუგურა-
ციაზე მყოფი, დღეს რომ აკრიტი-
კებ. მიუხედავად ადმინისტრაციე-
ბის ცვლილებისა, აშშ ყოველთვის
იყონ და არის საქართველოს
პარტნიორი. ოპოზიციონერების
შეფასებების დიდ ნაწილს ახლა
„ოცნება“ თავისი ინტერესებისთვის
იყენებს“, — წერს მელია.

„გირჩის“ ლიდერობა იქმო ხაზ-
ჩის თვითმიცია, ენჯეო სექტორი
და მათივე მედია საშუალებე-
ბი, პრაქტიკულად, დიქტატურის
მსახურებად შერაცხა: „მინდა, რა-
ლაუნარად ვეცადო, გამოვისყიდო
ის დანაშაული, რასაც ეართული
ოპოზიცია და ენჯეოსექტორი ამ
ხალხის წინაშე სჩადის, მათ შორის
მედია სექტორი, რომელსაც რკი-
ნის ფარდა აქვს ჩამოფარებული
საქართველოსთვის და არ ჰყვება
საშუალოს მთავარი მოვლენე-
ბის შესახებ, რასაც ეს ხალხი
ახორციელებს“.

A black and white photograph showing two men seated side-by-side in an ornate room. The man on the left, Volodymyr Zelensky, is wearing a dark long-sleeved shirt with a small emblem on the chest and has his arms crossed. The man on the right, Donald Trump, is wearing a dark suit, white shirt, and tie, and is looking down. In the background, there is a dark fireplace and some decorative elements.

This image shows a detailed view of a classical architectural frieze or cornice. The surface is decorated with a repeating pattern of acanthus leaves and small floral motifs. A prominent circular medallion is centered in the upper portion of the frame. The material appears to be a light-colored stone or plaster.

A black and white photograph of President Donald Trump. He is seated at a dark wooden desk, looking down and slightly to his left with a serious expression. He is wearing a dark suit, a white shirt, and a patterned tie. A small American flag pin is visible on his left lapel. The background shows a portion of the Oval Office, including a white wall and a decorative seal or painting above the desk.

A black and white photograph showing a person's legs and feet in a dark suit and white shirt, sitting in a chair. In the background, there is a fireplace mantel with a small statue on it.

ଆକୁଣ୍ଡବନ୍ଦମ୍ବ, ମାଶିନ ଗ୍ରାନଟପାତ ଶୁନ୍ଦା
ଗ୍ରାନଟାଇବାଫୋଲ୍ ଆହ ଓଠିଲେ ଫ୍ରେଲାଇ. ଏହ
କୁ ଗ୍ରାନଟପ୍ରେଲ୍ଯାନ୍ଡ୍ ଆଖ ଶୁରୁତ. ଆରାଫିଲ୍
ଆଖ ଶୁନ୍ଦା ଲେଫ୍ରାଙ୍କାପ ଆଖ ଗାରଟ୍ଯୁଲ୍ଯାନ୍ଡ୍
ସିର୍ବ୍ରୂପାଇଶ, ରାଅ ଓଠିଲା ଗାମଣିକ୍ଷାର,
ମହେଲୀ ଫ୍ରୋଣଟି ଦା ପ୍ରେଶ୍ଯୁବିନ୍ସିଥିଲ୍ଯୁ
ବଲ୍ଲକର୍ବ ଗ୍ରାନଟପାତ ଲ୍ଯାନ୍କ୍ଷେଟ୍. ଆମିଠିମ
ଆଖ ଗ୍ରାନ୍ଟପ୍ରେନଟପି ହ୍ୟେନ୍ ଓପନିକ୍ଷାର
ବିଦ୍ରୋହ ଦା ଅଳାର ବିକ୍ରି, ରା ବିଦ୍ରୋହ-
ବିଲାନ, ରା ପେନଲ୍‌ପିକ୍ରିବ୍‌ରି ପେନିକ୍ରିପ୍ରିଯା
ଦାଇଗ୍ରାନ୍ଟନ ଦା ପ୍ରୋପ୍ରେଲ୍ଯାନ୍ଡ୍ ଆପାରାନ୍

ପାଇବାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

1978 წელს პროფესორ მერი იანქოშ-ვილის ხელმძღვანელობით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ინესა მერაბიშვილმა დაიკავა საკანდიდატო დისერტაცია ლინგვისტიკის ისეთ ახალ და მზარდ სფეროში, როგორიც იმ ხანად გახლდათ სემასიოლოგია. ამ ნაშრომს გამორჩეულად მაღალი შეფასება მისცეს ნამყვანმა სამეცნიერო წრეებმა, ხოლო აქ დაწყებული სიტყვის მნიშვნელობის სემანტიკური მოდელის ძიებამ შემდგომში უაღრესად მნიშვნელოვანი შედეგი გამოიღო. ინესა მერაბიშვილის კონცეფციამ სიტყვაში ლინგვისტური ხატის გამოყოფისა და ახალი სემანტიკური სამკუთხედის შექმნის შესახებ თვართო საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა. ნიუ-იორკის ნამყვანმა ლინგვისტურმა უერნალმა ამ თეორიის ავტორი სარედაქციო სამჭიდო წევრად აირჩია.

შემოალნიშნული კონცეფცია აისახა მის მიერ შექმნილ თარგმანის ახალ თეორიაში, რამაც ასევე დიდი აღიარება მოუტანა ქართველ შეკნიერს. საქართველოში ეს თეორია ასახულია მის სადოქტორო დისერტაციასა და მონოგრაფიებში „პოეტური თარგმანის ლინგვისტიკა“ (2005) და „თარგმანი – კულტურათა დიალოგი“ (2005). დღეს ეს მონოგრაფიები სამაგისტრო წიგნად იქცა მხატვრული ტექსტის ინტერპრეტაციითა და თარგმანის საკითხებით დაინტერესებული წრეებისათვის.

აკადემიკური ინესა მერაბიძვილი
საყოველთაოდ ცნობილია, როგორც
დიდი ინტელექტუალი პიეტის, ლოროდ ბაი-
რონის შემოქმედების მკვლევარი და
უბადლო მთარგმნელი. მიუხედავად იმი-
სა, რომ ქართველმა მეცნიერმა ლორდ
ბაირონის შემოქმედება მრავალი კუთხ-
ით შეისწავლა და ამ კვლევის შედეგები
აღიარებულია უცხოელი ექსპერტების
მიერ, ბაირონოლოგიაში მის კვლელაზე
დიდ აღმოჩენად მაინც შემდეგია მაჩნეუ-
ლა: 1995 წელს გრიფანეთის მუზეუმის
ზოგლიოთეპაზი ინესა ხერაგიაზოლება მი-
აკვლია 1825 წლის გამოცემულ, გარდამ
მივიწყებულ გიოგრაფიის გაირონისა,
სადაც ანცლად აღმოჩენისა გაირონის
შესვედრა ერთმეულ ცყვე ესლოთა.
ისფორიალი ფაქტების გადამოხვდის
შედეგად დადგინდა ალექსილი ვაზო-
ლის ნამდვილობა. ვეცნიორის წინაშე
ახალი ამოცანა რამოგირჩა – თუ ეს აგავი
სიმართლეა, ყოველივე აუცილებელად
აისახებოდა გაირონის შემოქადგავაზე.
ასეც მოხდა და კართველურა გვლევარმა
გააკეთა უდიდესი ფილოლოგიური აღ-
მოჩენა, რომელსაც დაადგინა, რომ ორი
საუკუნის განძილებე გურუსით მოცული
თითქმისადმი მიძღვნილი ლექსების ცი-
ლი გთავავებულია კართველი კალი.

პრიტანეთისა და საქართველოს ეროვნული საგანძუროს სადარაჯოზე

A black and white photograph of a person's hand pointing their index finger towards the text "କୁର୍ବା ପାଇନଟିବେ" which is overlaid on the image.

ეს კვლევა ასახულია 0. მენაზოგვის
ძალის და 068-ის უკანასკნელი
წლის, რომელთა შორის გამოჩეულია
068-ის ერთ-ერთი მონიშვნა „E-
counter with Lord Byron“ – შეხვედრა
შორის გაიმობია (2014).

აი, რას წერს ამ წიგნის შესახებ გაი-
რონის საერთაშორისო საზოგადოების
პრეზიდენტი, პროფესიონალი ნ. ოქტინი:
„იცის მრავალი კატეგორია ეს მოღვაწეობა
ოქანოს ასოციაციურ ჩაითვალება გაირონის
შესრულების ისტორიაში. ეს ინგლი-
საჰეროვანი ნივთი არა მხოლოდ უკეთ
გაგაცნობთ გაირონს, არამედ საუკალ-
გას მოგცემთ, ზეიმებრძოთ მდიდარი
ქართული კულტურა, ხოლო კულტუ-
რის საუნარია მორის ეს წიგნი თავის
კუთხით ადგილს დაიმკვიდრებს“.

გაირონის საერთაშორისო საზოგადოებ-
გაში ქართველი მცხნიერის ჰუბლიკაციე-
ბმა, საკარო ლექციებმა და მოხსენებებმა,
ზენგბრძივია, გაზარდა ინტერესი საქართ-
ველოსადმი. 2014 წელს თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტმა უმასპინძლა
გაირონის მე-40 საერთაშორისო ფო-
რუმს, რომელსაც ეწვია ასორტმოცდათო
დელეგატი მსოფლიოს ოცი ქვეყნიდან.

შათ შორის იყვენებ გაირობის პირდა-
პირი შთამომავლები, ღორღლ გაირონი
და გრაფი ლიტონი. აი, რა მოგვწერა
გაირონის პირდაპირმა შთამომავალმა,
გრაფმა ლიტონმა: „ჰოლოუსორი მენ-
აგზვილი არის ის, ვისაც ჩვენს ქვეყნაში
ეროვნულ საგანძის ვუნოდეთ და იგი
იმსახურებ ასეთაც იყოს აღიარებული
თავის სამართლოშიც.“

რონის საერთაშორისო ფორუმზე ინესა მერაბიშვილი კვლავ დიდი სიახლით წარდგა: ბაირონის შემოქმედების განხილვა წემეროლოგის ასევეში, რაც სრული სიახლე იყო ბაირონილოგერ ბისათვის.

მესმი) გვაული ილის დეკემბრის თარიღითაა.
არანაკლებ მნიშვნელოვანია აკა-
დემიკოს ი. მერაბიძევილის ღვანქლი
გალაკტიონოლოგიაში. წინა საუკუნის
70-იან წლებში დაწყებულმა სემასიოლო-
გიურმა კვლევამ საშუალება მისცა მეცნ-
იერს, ნათელი მოეფინა გალაკტიონის
გაუსსნელად მიჩნეული უჩვეულო შეს-
იტყვებზემისათვის, რასაც მიეძღვნა მისი
მონოგრაფია „გალაკტიონის ენიგმები“

(2003). ინგვა მერაბიშვილმა არანაკლებ
ნარმატებულად გასცა პასუხი კითხვას, თუ
ვინ იყო პროტოტიპი მერისადმი მიძღ-
ვილი ლექსების ციკლისა, რაც ერთიანად
აისახა მონოგრაფიაში „გალაკტიკინის
მერი“ (2012).

„აშკარაა, რომ ინესა მერაგზვილის
მთელ იგღლივებული ენის სიღრმებისა და
სინაფიზის ცვლოება აღემატება იმას
აა ენაზე გუცებრივად მოსაზრება ყველა.
ამ განათლებულ ადამიანებსაც რომ
ხალციფრებისა. ინესა მერაგზვილის,
როგორც საქართველოს კულტურის
ელჩის დაქალი ნაგდვილი ლოცვა-
კურთხევაა მსოფლიოს პოვის თაყ-
ვანის მცველებისთვის“.

არანაკულებ შთამშეჭდავია ინგლისელილ
პოეტისა და დრამატურგის ლორდ შე
რევორდსის შეფასება: „გალაკტიონის
სახით ვიღოვ უაღმლესი რაგის ვოედი,
რომელიც სულის ეაშვილი არის ცოდნა;
რაფი და სიცყვითი სასაულებები შეა-
ძლევია. მაღლობას ვუძილ კალგაცონი
ინესას აა გრძელებალე კონგრისალური
თარგმანისთვის“.

სხოლედ ლოლდ დელვო როსის
ინტერატეიტ ლონდონის ერთ-ერთ სასახ-
ლემზე გაღლავტონის 120 წლისთაგისადმი
მიძღვნილი საიუბილეო საღამო გაიმართა,
ეს საღამო გახსნა ბრიტანეთის პირველმა-
ელჩჩმა საქართველოში, ბატონჩმა სტივენ
ნეშმა, რომელმაც დამსრუეთ შემდეგი გა-
ნეკადა: „ონისა მერაბიშვილი გასლავით
გრიფსულ-ძართული ურთიერთობების
დოდი მოაგავ. აა მხრივ მის ლვანლე
მხოლოდ მართლი ურთიერთოვის მიერ-
გალელ სამსახურს შევადარავი. თავისი
საქმიანობით მან საკართველოს მნა-
ვალი მეგობარი და დამფუძნელი

სწორედ ბრიტანელი დიპლომატები
გის ინციდუტივით გალაკტიონის მოსმენა
გაიმართა სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში,
საღაც ქართველმა მეცნიერმა ლა
მთარგმნელმა ორმოცდაშვიდი ქვეყნის
ელჩისა და დიპლომატებს გალაკტიონის
ნარულგინა როგორც მე-20 საუკუნის
მსოფლიოს უდიდესი მოაზროვნე.
გამორჩეულად საყურადღებოა

06983 მექაზიგვილის მუზარგება ჩუსტ-
ველობლოგიაზ, რამაც უკვე მძღვანელი
სიახლე ამცო მეცნიერულ წრეებს:
საფუძვლიანად გაეცა პასუხი პომ-
ვას, თუ როგორ გვემართება „ვეჭ-
ისშეყვარსების“ აცხოვის მოხსენება
-- ჩუსტაველი თუ ჩუსტველი:

ତେଣୁଲୋଗୀଳ ମେ-୮ ଶ୍ରେଣୀଟଥି ଗାମନ୍ତି
ଲୀନିର୍ଦ୍ଦା କ୍ରାପ୍ରୋଗର୍ଲାମା, ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟୋଲାଇସ୍‌ମ୆ନ୍‌ଜ୍ମ୍‌
„ତାମାରିଳି“ ଟାର୍କ୍‌ୱୁଲ କାନ୍‌ଡା; ରାଷ୍ଟ୍ରଲୀଯାଙ୍କ
ଆଶାଲୀ ବେଳେଗୀର ଗ୍ରାଫ୍‌ପା ପାଶ୍‌ବ୍ରାନ୍‌ଟିକ୍‌ଟ୍‌ର୍‌ବ୍ୟୋଲାମ୍‌
ରାଖ୍‌ରୁମି ନ୍ଯନ୍‌ତାର ରାଷ୍ଟ୍ରଲ୍‌ଏଲମା ତାବ୍ରିଳ ପାଇୟାମା
„ପ୍ରେଟ୍‌ବ୍ୟୋଲ୍‌ପ୍ରୋଗର୍ଲାମାନିଂ“, ଲା ସବ୍‌ରା. ସାହ୍‌ରାତ୍‌ର୍‌ବ୍ୟୋଲାମ୍‌
ଥ୍ରେଚ୍‌ବ୍ୟୋଲ୍‌ର୍‌ଥାତା କାନ୍‌ଡାଇମିଳିଳ „ମାକ୍‌ବ୍ୟୋଲ୍‌“ ଉପରେ
ନ୍‌ଲ୍ୟେବିଳ କ୍ରେପ୍‌ବ୍ୟୋଲ୍‌ର୍‌ଥାବା କାନ୍‌ଡାଇମିଳିକ୍‌ର୍‌ ମେର-
ଅଠିମ୍‌ବ୍ୟୋଲାମ୍‌ ମରନ୍‌ମେବି ଲା କ୍ରେପ୍‌ବ୍ୟୋଲ୍‌ ଶ୍ରେଣୀଗ୍ରେବି
ମାଲ୍‌କ ମରନ୍‌ମେବି ମରନ୍‌ମେବି ମରନ୍‌ମେବି ତାବ୍ରିଳ.

1988 წელს იღესა მერქანიზაციულია
თგილისის სახელმწიფო უნივერსიტე-
ტში დაარსა საკანონმდებლოს გაირონის
საზოგადოებრივა, რომელიც გაირონის
საერთაშორისო ასოციაციაშ თავის
დამოუკიდებელ წევრად ცნო და 1995
წლიდან ათი წლის ვადით ი. მარ-
აზიზვილი აგ ასოციაციის დირექტო-
რითა საჭაოს წევრად აირჩია.

ინესა მერაბიშვილი იმ მეცნიერთა როცხნებას მიეკუთვნება, რომელთა საქმიანობა პედაგოგიური მუშაობისგან განუყოფელია. მისი, როგორც თბილისს ივანე ჯავახიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის ხელმძღვანელობით მომზადდა ათი სადოქტორო დისერტაცია.

ქალბატონმა ინესამ უნივერსიტეტში შეემნა სათანადო სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამები ქართულ-ინგლისურ თარგმანის მიმართულებით, რაც დასავლეთევროპული ფილოლო-გიის ინსტიტუტში თარგმანმცოდნეობის კათედრის გახსნით დაგვირგვინდა, რომელსაც დღემდე თავად ხელმძღვ-ანელობს.

1995 წელს იცავსა მერაბგზვოლება
დაკუთხება თბილისის გაირონის სპოლა,
რომელიც უდიდეს როლს თამაშობს ინგ-
ლისარი ვინა და კალიფურის შესრულების
საქმეზ. სასწავლებელის კურსდამთავ-
რებულები წარმატებით აგრძელებენ
სცენოს საქართველოსა და მსოფლიოს
მრავალ უცივრესისადმი.

აკადემიკოსი ინესა მერაბიძევილი
გახლავთ ის მეცნიერი და საზოგადო
მოღვაწე, რომელსაც თანამრად აფასე-
ბენ როგორუ საქართველოში, ისე მის
საზღვრებს გარეთ, პატივს სცემენ მის
ორატორულ ნიჭს და გამოცდილებას.
საუნივერსიტეტო თუ საჯარო ლექცი-
იებით წარმატებული გამოსვლები,
მძაფრი პოლემიკური დისკუსიები,
პუბლიცისტური წერილები, სატე-
ლევიზიო და რადიოგადაცემები ნათ-
ლად მეტყველებენ მის საზოგადოე-
ბრივ და აკადემიურ ღირებულებებზე.
სამეცნიერო და კულტურულ ასპარეზზე
ნაყოფიერი შექაობისათვის აკადემი-
კოს ინესა მერაბიძევილს მიღებული
აქვს მრავალი ჟილდო, მათ შორის:
ივანე ქაგახიშვილის სახელობის მედა-
ლი, თბილისის სახელმწიფო უნივერ-
სიტეტის მედალი, ივანე მაჩაბლის
პრემია, გალაკტიონ ტაბიძის პრემია,
ბაირონის საერთაშორისო მედალი და
მრავალი სხვა. გორში დაბადებული
და გაზრდილი ქალბატონი ინესა
მერაბიძევილი არის გორის საპატიო
მუზეუმი.

■ შოქალაქე-
ვულოცათ ქალგაფონ ინესას სახ-
ელოვან იუგილეს, ვესარივებთ ჰანდ-
ჩთელობას, პირად გელინირებას და
ახალ-ახალ რარმაზეგებს სამეცნიერო
საქმიანობაში.

საქართველოს
მთავრობის
მოწოდების
მინისტრი

აკაკი ხორავას სახელმწიფო ჩუნაბერები

დურუჯის სელის ჩამდგენლი იყო საძრო ახვატელი, მარჯვენა სელი კორი მარჯანიშვილისა. მაგლისზე დასის საზოგადო ყროფის დროს ჸ დამავალა, უაღების დურუჯის წევისა და გინეგაციელი. რაც გივარებულა.

ଆଖ୍ୟାତୀଲୀଳା ମେତାଉରନ୍ଧିତ ଆଶାଲୁଗାଢ଼ି
ରଦ୍ଦନ୍ଦାମ ଗାଲାନ୍ଧୁପିଠା, ଶେରକରା ମୁକ୍ତିପ୍ରେ
ନୀରାନ୍ତିଶାପାଇ, ରନ୍ଧମେଲୀପ ଗାରକ ଶେମ-
ଲୋକରନ୍ଧିଲା କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵ ମାର୍କ୍ସାନିଶ୍ଚିଲ୍ଲା ଲା
ଏହି ମିଳିଯନିମିଳା ନାମିନାମିଲୀପିଶ୍ଚର ତେବୁଳା
ଗାଲାନ୍ଧାନ୍ତିଶାପାଇ, ରାନ୍ଧମେଲୀପ ଶିରାନ୍ତିଶାପାଇ
କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵରେଶ୍ଵରାତ୍ମିକାରୀ. ଲାଦାରନ୍ଧାଦା ଲୁହୁଜ୍ଞାରୀ. ନିଃ
ଗାମନ୍ଧିକାରୀ ମାଲାନ୍ଧାନ ଉଥେମାନ ଫାନ୍ଦେରାନ୍ଧା
ଲୋ ମାନିତ୍ୟେଶ୍ଵରାତ୍ମିକାରୀ. ଲୁହୁଜ୍ଞାରୀ ମାନିତ୍ୟେ-
ଶ୍ରୀରୀ ଲେଖାଶିରାତ୍ମିକାରୀ ନ୍ୟାନ ଶିରନ୍ଧାନ୍ଦା ଆଶାଲୀ
ଶାରତ୍ୟୁଲୀ ତେବୁଳାରୀ ଶେରମନିନାମାତ୍ରାତ୍ମିକା,
ତେବୁଳାରୀରୀ, ରନ୍ଧମେଲୀପ ତାତ୍ଵାତ୍ମିକା ଶେରମନିମ୍ବ୍ର-
ଦେଶିତ ଆଶାଲୀ ଫାନ୍ଦାନ୍ଧାରୀ ମନୋବ୍ୟବନ୍ଧିଲ୍ଲେଖ-
ନ୍ତିଶାପାଇ ମନୋମାନ୍ଦୁରୀମନ୍ଦିରା, ଗାନ୍ଧମତ୍ତ୍ୱପ୍ରେଷିତଭାବା
ରାଜିନିଶ୍ଚର୍ମର ଦିଲ୍ଲିପିଲୀନାମ ମେଶାନଦାଶି,
ନିରନ୍ଧମନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରା ନାମିନାମିଲୀପିଶ୍ଚର ନିଃ-
ଶ୍ରୀରୀ ଦା ଆଶାଲୀ ଫାନ୍ଦାନ୍ଧାରୀ ମିଳୁଲେଖ-
ନ୍ତିଶାପାଇ ଫରାଦିପିଶ୍ଚର ନିନାମାନ୍ଦିମଦ୍ଦେଶ. ନିର-
ନିରନ୍ଧମନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରା ଆଶାଲୀ ପ୍ରାପିଶ ମିଳାନିନଦିଶ
କିମନ୍ଦୁପାଲିଶ୍ଚର୍ମର ନାମାତ୍ମିକାରୀ. ଫାନ୍ଦାନ୍ଧାରୀ ଆଶାଲୀ
ତେବୁଳାରୀରୀ ନ୍ୟାନ କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵ ମାର୍କ୍ସାନିଶ୍ଚିଲ୍ଲା
ରାସାକ୍ଷେତ୍ରମାନ୍ଦାରୀରୀ, କାନ୍ଦମେନ୍ଦରାତ୍ମିକା ଲୁହୁଜ୍ଞାରୀ
ଲୋ ଶେଲୀ ଏହି ନାମ ଶୁଣାଇବୁ ଶେଲୀ ମିଳାନିନଦିଶ
ଶ୍ରୀରୀରୀ ଦା ପାଶାତ୍ମିକା ଦା ପାଶାତ୍ମିକା ଶେଲୀ
ମେଶାନଦାଶି, ପ୍ରାପିଶ ଦାଶିଶ ନିରନ୍ଧମନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରା
ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ, ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ
ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ ନିଃଶ୍ରୀରୀରୀ

რასაკვირველია, დურუქის სულის
ჩამდგმელი იყო სანდრო ახმეტელი,
მარჯვენა ხელი კოტე მარჯანიშვილისა.
მანგლისში დასის საბათხულო ყოფ-
ნის დროს მე დამევალა, შემედგინა
დურუქის წესდება და შინაგანანესია,
რაც შევასრულე. ერთ-ერთი მუხ-
ლი შინაგანანესისა იყო – უმცირეს-
ობა ვალდებულია, დაემორჩილოს
უმრავლესობის აზრს. ამთავითვე დუ-
რუქში ორი ჭკვეთი შეიქმნა – ერთი,
ასე ვთქვათ, არისტოკრატია, „კულ-
ტურული“ მსახიობი, მაღალ წრეებში
მიღებული ხალხი; უკვე სახელმოხ-
ვეჭილი ანჯათარიძე, დავითაშვილი,
გ. დონაური, ნ. გამრეკელი და სხვანი;
ხოლო მეორე ჭკვეთი შედგებოდა უს-
ახელო ახალგაზრდებისაგან, „დაბა-
ლი კულტურის მქონეთაგან“. ასეთები
იყვნენ: თ. ჭავჭავაძე, ჩხეიძე, ლორთქ-
ითანიძე, ვასაძე, პატარაია, კორიშე-
ლი, ჭიქია, პატარიძე, კ. გველესანი,
ანთაძე, მე და ზოგი სხვა. პირველი
ჭკვეთი ყოვლისმცოდნედ თვლიდა
თავს და, რაც ხშირად იყვნენ ხელმძ-
ღვანელების წრეებში, თავი მოჰქონ-

დათ ყოვლისშემძლე და უცვლელ
ადამიანებად. მეორე ჰაგუფი გულწრფე-
ლად იყო მონაღინებული, ებრძოლა
ახალი, საბჭოური მსახიობის სახის შექ-
მნისათვის და ზუსტად იცავდა წესდებას.
ყველასთვის, დიდისათვის თუ პატარი-
სთვის, დისცაპლინა ერთნაირად იყო
სავალდებულო.

რასაკვირველია, პირველი ჰეთუთის
მსახიობებს ეთაკილებოდათ მყაცრი
დისცაპლინა და ხშირად ამჟავებდ-
ნენ და გამოიტევოდნენ უცმაყოფილე-
ბას უძრავლესობის მიერ მიღებულ
გადაწყვეტილებებზე. მეორე ჰეთუთი იყო
კიდევ ერთი ჰეთუ: „ზესტაფონელუ-
ბი“ – ლამბაშიძე, უ. ჩხეიძე, დ. ჩხეიძე და
მათი მეთაური დ, ანთაძე. ამათ ჰეთუთან
ახლო იდგნენ ჭავჭავაძე, ვასაძე, შეიძლე-
ბა ითქვას, რომ ყოველგვარი ჰეთუობრ-
იობის გარეშე იდგნენ ახმეტელი, ჟიქას,
ი. გამრეკელი, პატარაია, შავიშვილი და
ერთო-ორი კიდევ; რომლებიც ზესტად
იყავდნენ დურუების მთლიანობას და მის
შინაგანანებს. პირველი ჰეთუთის მიერ ახმე-
ტელის დამჟავებამ უძმაფრეს ნერტილს
მიაღწია. ისინი ცდილობდნენ, როგორმე
კოტეს გული აცრუებოდა სანდოროზე და,
რასაკვირველია, ფარული მიზანი იყო
ჭიაურელის მიყენა თეატრში. შეისწავ-
ლეს რა კოტეს სისუსტე, დონაურის ოჯახი
თითების ყოველდღე მართავდა ქეითებს
კოტესათვის. ქეითებს ესწრებოდნენ, რა-
სა უირველია ლონაური, მისი შიძაშვილი

ပုဂ္ဂနိုင်ချော်လှေ၊ ဇွန်ဘျာရီ၊ စောင့် စိတ်တွေ့ကြုံ
လူလေလှာ၊ ရာသာဒုဂ္ဂနိုင်ချော်လှာ၊ ချော်ချော်၏ မြှု-
လှမလော် ဖွဲ့ လုပ်များကိုပါ ကျကြပ်ပော်အပိုင်း
မိမိ လုပ်လှုပါ မိနိုင်တဲ့ လုပ်များကိုပါ အမြှုပြ-
ော်လှုပါ၊ တော်ကျော် မြှုပ်နှံပါ မာရွှေ့ပုံစံပိုင်းပါ။
အမိ ချော်ချော် လုပ်လှုပါ ပုံစံပိုင်းပါ။ အမိ ချော်ချော်
အသာဆိုတဲ့ ကျကြော် သာဒေသကြောင်းပါ ဖွဲ့ လုပ်များ
အသာဆိုတဲ့ ကျကြော် သာဒေသကြောင်းပါ ဖွဲ့ လုပ်များ
အသာဆိုတဲ့ ကျကြော် သာဒေသကြောင်းပါ ဖွဲ့ လုပ်များ
အသာဆိုတဲ့ ကျကြော် သာဒေသကြောင်းပါ ဖွဲ့ လုပ်များ

უფის სიძელვილისა, მარჯანიშვილი ახმებ
ტელს, როგორც თავის მოადგილეს, არ
თმობდა.

ამ ქეთივების დროს ყველანი უპრანდიშვილი არ გამოიწვია თვალს კოტეს, რომ რომელიმე მისი განსაკუთრებული ყურადღება გა დაემსახურებინათ – მიზანი იყო, რომ გორმე კოტე ჩაევდო რომელიმე მათგანს ხელში და მისი ნება-სურვილის გამტარებელი გამხდარიყო. კოტეს თვალშემოსილები დონაური ჩაუვარდა. ყველა უნცი ამდენ ხელს, რომ კოტესა და დონაური შორის რომანი გაღივივებულიყო – აუცილებელი გული კოტესათვის კორპორაციაზე, ახმეტელზე. ჩვენ ვგრძნობდით რა შზაკვრულ პოლიტიკას აწარმოობრები კოტეს მიმართ, „სახელოვნი“ მსახიობები მა – მათ სურდათ, კოტე გაყროდა თავისი მეუღლეს, შესანიშნავ ქალს, და შეერთო ელექტრი დონაური. ამ საქმისათვის თავი

გამოდებით იბრძოდნენ ანჯაფარიძეები, ლიაბლია ვაჩანაძე, გამრეკელი ბაბუცა. ანჯაფარიძის მიზანი იყო, ელ. დონაურის მეშვეობით ხელში ჩაეგდო კოტე და თავის ნება-სურვილზე ეტრიალებინა იგი. შეამავლებმა მიზანს მიაღწიეს – კოტე გაყარეს ცოლს და შერთეს დონაური.

ამ პირობებში უფრო გამწვავდა
შეინით კორპორაციაში ურთიერთობა.
კოტეს არნენულნენ, რომ კორპო-
რაცია ძირს უთხრის მის ავტორიტეტს,
რომ ახმეტელი ცდილობს, გააგდოს
კოტე თეატრიდან და თვითონ ჩადგეს
სათავეში. პირველი ჰგუფი ამ პირპა-
განდას საზოგადოებაში ეწყოდა. თანდ-
ათან გაიყო ონტელიგენცია ორ ბანაკად,
ორად გაიყვნენ პარტიული ხელმძღვა-
ნელებიც. რასაკვირველია, ყურულაშ-
ვილი თავისი ცოლის, ს. ჭიჭინაძის გავ-
ლენის ქვეშ მოექცა, ლ. ლოლობერიძე
ერთი მსახიობი ქალისადმი რომანულ-
მა დამოკიდებულებამ გაიტაცა.

გაჩნდნენ ხელოვნებაში მედროვენი, რომელთაც უნდოდათ, კოტეს ავტორიტეტი თავისი კარიერისათვის გამოყენებინათ. გარს შემოხვევია კოტეს მოქეთვენი, ყოველი ჯურის ბორჟომის ხალხი. ყველა ცდილობდა, კოტეს დამსკველად გამოსულიყო და ამით მისი გული მოეგო. გინებამ ახმეტელისა და დურუქელებისა უმაღლეს მწვერვალს მიაღწია. „ქართული თეატრის შეურაცხმულობი, ინტრიგანები, უნიჭონი, ნიჭიერ მსახიობთა მდევნელნი, აგანტი-ურისტები“ და სხვა ამგვარი პითეტებით გვიმასპინძლდებოდნენ ახმეტელის მომხრეებს და თვით ახმეტელს. თანდათან ისე გააღვიფვეს კოტეს ეჭვები სანდროს მიმართ, მანაც გული აიცრუა სანდროზე „ხანდახან ვთიქრობ, რომ კოტემ, საზოგადოდ, გული აიცრუა ქართულ თეატრში მუშაობაზე და უნდოდა, ისე გასცლოდა მას, რომ შერჩენოდა სახელი ქართული თეატრის მოჭირნახულისა, რომელსაც თითქოს ახმეტელი და მისი კორპორაციები არ აძლევდნენ საშუალებას, ემუშავნა. ხომ ყველამ იცის, რომ კოტე დიდხანს ვერცვერთ თეატრში ვერ ძლევდა და, თუ საქართველოში ჩამოვიდა, იმიტომ, რომ ბათუმით საზღვარგარეთ წასულიყო.

კოტე სუსტი ნებისყოფის კაცი იყო, ხშირად მოექცეოდა ხოლმე გავლენის ქვეშ. ერთი ფაქტი: კოტემ კარგად იცოდა, რომ არსდებოდა დურუჯი, რომლის მიზანი იყო, კოტე შეენახა ქართულ თეატრში და მისი მითითებები ახალი თეატრის შექმნის შესახებ ზუსტად გაერარებინა ქსოვლებაში. კოტე თვით

„ყაჩაღები“

„ანგორი“

დაიღგა „აცხორი“, „რძვევა“, „ყაჩალები“, „თათხელფი“ და სხვა პილები. რომელიმაც საზოგადოებრივაში დიდი მოწოდება დაიმსახურეს. 30-33 წლებში მოსკოვში გამართულია გასტროლებები დიდი სახელი გაუთქვა თვით ახვითილს და რუსთაველის თავატრს. ქართველები საზოგადოებრიობამ პირი იპროცეს რუსთაველის თავატრისაკან.

გაჩდეთ ხალოვებაზე გადარვენ. რომელთაც უდოდათ. კორას აპორიტი თავისი კარიერისათვის გამოიყენებინათ. გარს უამოვებია კორას მოქალაქე, ყოველი ჯურის პრეზენტის ხალი. ყველა ცდილობდა. კორას დამსახულად გამოსულიყო და აპიტ მისი გული მოეპო.

ღებულობდა მონაწილეობას მანიფესტის შედგენაში და თვით ღებულობდა მონაწილეობას დურუქის გამოსვლის ფორმის შედგენაში. ძველი ქართული თეატრის და მსახიობის წინააღმდეგ არავინ არ იყო ისე ულმობლად განცყობილი, როგორც თვითონ კოტების სალოო, როგორც დურუქის გამოსვლამ

თულ კულტურასთან. კოტეს ირგვლივ დაირაგმნენ მონაციონალისტო ელემენტები, განსაკუთრებით რეუსისორები, ძველი მსახიობები და სანდროსა და კოტეს გათიშვას აჩქარებდნენ. რასაკვირველია, ამ არეულ, მღვრიე წყალში ყველა თევზის დაჭრას ლამობდა. გარჩალდა ინტერესთა თამაში.

ახმეტელი და ჩვენ ვერ ვერ ძნობდით ამ თამაშს. არც ერთხელ კოტეს წინააღმდეგ სიტყვა ცედი არ თქმელა, ხოლო ბრაზი მოგვდიოდა იმ ხალხის მიმართ, რომლებმაც კოტე, ეს დიდი ხელოვანი, გახალი თავიანთი მზაკვრული მიზნების მისაღწევ იარაღად. სანდრო იყო პრინცესული ხელოვანი, კარგი სამეცნიერო და საამხანავო კაცი. გულწრფელი და დაუდეგარი მემკოლი ნამდვილი ახალი ქართული თეატრის შექმნისათვის – ფორმით ნაციონალურის და შინაარსით ინტერნაციონალურის.

გრძნობდა, რომ საბჭოთა ხელისუფლებამ შეუქმნა ქართულ თეატრს განახლების ყოველგვარი პირობები, მტკაცედ იდგა საბჭოთა პლატფორმაზე. ვიმეორებ: იმხანად საბას კოტეს წინააღმდეგ ძვირ სიტყვას ვერ ათქმევინებდი და ყოველთვის ცდილობდა, როგორმე თვალი ახხილა მისთვის ამ ადამიანებზე, რომლებიც კოტეს, როგორც უსულო ტიკინას, ათამაშებდნენ.

საზოგადოებრივი ასეთი ფაქტი: სანდოოს მონიასადმებელი საგოგადოებრივი აპლეილებდნენ ხმას, რომ ახმეტელი და მისი ამხანაგები კომანისტებს მოყიდვენ, ხოლო ვაჟიულ საგოგადოებრიობრივი სანდოოს ეპასდენ ფაზისტს. „გარჩანისაფეზი“ აპლეილებდნენ ხალხში ხმას, თითქოს ახმეტელა, ხორავა და ვასაქშე გასაძევს მარჩანიშვილი თეატრილა. საზოგადო პროცესია. თითქოს ჩვენ განცხადება გაცხადებაზე შეგვერდება და კავშირი, რომ მარჩანიშვილი მოეპორნება თეატრილა. ეს უსინებელი პროცესია, თემიც, რა სიდისი მოეპითხება იმ ხალხში, 2062 ყველაფერს სინიაზდა მიმისათვის, როგორმე თავისი პარიკა მოეგვარებინა.

კოტე მოაშორეს რესთაველის თეატრს ანკაფარიდებ და მისმა წრებ. „ზესტაფონელებიც“ გადავიდნენ ანკაფარიდის შხარებები, განსაკუთრებით და ანთაძე, რომელსაც სურდა ახმეტელის ადგილის დაკავება.

არწმუნებდნენ კოტეს, დაიწებებინა თავი თეატრისათვის და უნინასწარმეტყველებდნენ, რომ ერთ წელინაში თეატრში დარჩენილი ახმეტელი და მისი ჰავუფი მხატვრულად უთუოდ დამარცხებოდა, რის შემდეგ მარჯანიშვილი და მისი მომხრები „გამარჯვებულები“ დაბრუნდებოდნენ თეატრში.

კოტე წავიდა თეატრილა და შეედგა კინოსათათის გადაღებას. ფილმიდა – ერთი წელინადი სურათზე წავიმუშავებ და შემდეგ, როგორც ახმეტელს გააგდებენ თეატრილა – დავბრუნდებით.

საშა ახმეტელი ბევრს ეცადა, დაებრუნებინა კოტე თეატრში. თვითონაც წავიდა კოტესთან მოსალაპარაკებლად. ყველანარ დათმობაზე მიღ-

იოდა, ოღონდ კოტე თეატრისათვის შეენახა. თითქოს შეთანხმებაც მოხდა, მავრამ კოტეს გარს ეხვია, ასე ვთქვათ, მარჯანისტები, რომლებიც ყოველ ღონეს ხმარობდნენ, რომ შეთანხმება არ მომხდარიყო. კოტეს მოადგილედ კინოში იყო კინორეჟისორი შეკრონებითი, რომელსაც სხვებთან ერთად მიუძღვის დიდი წელი კოტესთან გათიშვას აჩქარებდნენ. რასაკვირველია, ამ არეულ, მღვრიე წყალში ყველა თევზის დაჭრას ლამობდა. გარჩალდა ინტერესთა თამაში.

ახმეტელი და ჩვენ ვერ ვერ ძნობდით ამ თამაშს. არც ერთხელ კოტეს წინააღმდეგ სიტყვა ცედი არ თქმელა, ხოლო ბრაზი მოგვდიოდა იმ ხალხის მიმართ, რომლებმაც კოტე, ეს დიდი ხელოვანი, გახალი თავიანთი მზაკვრული მიზნების მისაღწევ იარაღად. სანდრო იყო პრინცესული ხელოვანი, კარგი სამეცნიერო და საამხანავო კაცი. გულწრფელი და დაუდეგარი მემკოლი ნამდვილი ახალი ქართული თეატრის შექმნისათვის – ფორმით ნაციონალურის და შინაარსით ინტერნაციონალურის.

გაიხსნა სერონი უკოტეოლ. პრემიერად წავიდა „ზაგმუები“. სანდრომ კიდევ ერთხელ სცადა კოტეს თეატრში დაბრუნება. მან მისწრა კოტეს დაახლოებით ასეთი შინაარსის წერილი „მე თვითონ ვნახე ეს წერილი და წავიკითხე“ – „ძვირთას კოტე, გთხოვ, მოდი გენერალურ რეპეტიციაზე, წახე შენ მონაბეჭის დამოუკიდებელი ნამუშევრი, მიუთითე ნაკლოვანებებზე. მინდა ციონდე, რომ შენ თეატრი და შენი ერთგული მონაცემები გელაიან“.

რასაკვირველია, კოტე არ გამოუშევს და ნარმოლებენა უკოტეოლ წავიდა. საშა ყოველთვის გვარნებულება, რომ კოტე დიდასინ ვერ გაძლიერდა გარსშემორტყმულ წრეში, გაიგებდა მათ მზაკვრობას და დაბრუნდებოდა ისევ თეატრში. გაიხსნა ქეთასის თეატრი. თეატრიდან წავიდნენ უშანგი, მრავალი მსახიობი და, მათ შორის, ახალგადრდებიც.

დამახასიათებელია ერთი ფაქტი, თუ

რა აინტერესებდათ წასულ მსახიობებს, როდესაც კოტესთან მიღიოდნენ. თამარ ჭავჭავაძემ რომელიც კოტეს გავაკვეთა, მითხოვა – „წამოდი ჩვენთან ერთად, რატომ რჩები ახმეტელთან, რის მოცემა შეეძლია შენთვის?“ კოტე შენ როლებში გაგიკვეთებს, ის ხოლო მალე მოკვედება, მერე კი ისევ საშასთან დაბრუნდებიც.

შე მცონია, ეს ფაქტი დიდად მეტყველებიც კოტეს ირგვლივ იყოთვი მსახიობების მიზნებზე.

არ მომწონდა მარჯანისტების საქართველო. ვერდავდი და ვგრძნობდი

მარსელიან – ვალერიან
სიდამონ ერისთავი.
იოსებ გრიგაზილი.
კორა მარჯანიშვილი.
? დოდო ანონა

მათ ზრახვებს, მათ ფლიდურ განცხადებებს ახალი ქართული თეატრის შექმნის შესახებ. იმათ მხოლოდ თავისი კარიერა აინტერესებდათ და არა ქართული თეატრის მომავალი. ვერდავდი, რომ ისინი იყვნენ ყოველგვარ პრინციპულობას მოკლებული ხალხი და ყოველი მათგანი ელოდა დაპირებულ როლს (კოტე ყველას სათითაოდ დაპირდა ამაზიანებზე). ძველმა რეუისორებმა, იმ იმედით, რომ კოტე თავის მარჯანის ხელად ახალ თეატრში მათ გახდიდა, საშინელი ლანძღვა-გნება გააჩაღებს რესთაველის თეატრის წინააღმდეგ. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზი ნაცარში ჩაუგიანდა – კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი. ჭიაურელი ისევ გარეთ დარჩა. მე არ ვიცი, ახმეტელთან რატომ დარჩა ზოგიერთი მსახიობი. უფრო წინ გამოიდებოდა როგორი გარებული და არა ქართული თეატრის მიმართ მათგანი რეპეტიციების მიზნებიც. ანკაფარიდებს ქეთასის თეატრშიც კოტეზ მთვარ რეუისორად მიინვია კ. ანდრინიკიაშვილი

ମନ୍ଦସୁନ୍ଦରୀ ମେହାମେ କନ୍ଧମିଳା ଆମିଠ ରୁକ୍ଷେ-
ତ ମାରତଲମାଦିଲ୍ଲେଖେଲ୍ଲି ସାଥିପାରିବୁ
ଲୋକଙ୍କରାଦ ଅବ୍ୟାଧିର୍ଭବା ତାବୁସ୍ ଏକାତ୍ମିକାଙ୍ଗେ
ମେହାମେ ଦାନ୍ତମ୍ଭେଖୁଲ୍ଲି, ରୁକ୍ଷେତିଲ୍ଲି ପ୍ରେଲା
ମିଶେରାତୁଳଣୀ ଶ୍ରାବିଦ୍ଵାଲ୍ଲି ଦାପକରିବାଦା
ଦା ମିଳି କରିବାନ୍ତିରିନିପିଲାଦା ଗାଲାକ୍ଷେ-
ତର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଭବିତା ରୁକ୍ଷେତିଲ୍ଲି ଆଶ୍ରେତି
ଗାନ୍ତମ୍ଭେଖୁଲ୍ଲି କି କରିବାଲ୍ଲେଖେତିଲ୍ଲି ମିଶେରାତିବା
ଗାରିଦାନ୍ତମ୍ଭେଖୁଲ୍ଲି କାବେ ନିଜେବୁଲା.

ამ ორი იმპერიის შორის, ბოლო თმი
პირველ მსოფლიო ომამდე, 1877-78
წლებში გაჩაღდა. ყირიმის ომში დამარცხუ-
ბის შემდეგ, რუსეთმა ძლიერი იმპერიის
იმიჯი დაკარგა. 1856 წელს პარიზში
დადგებული ბავის მიხედვით, რუსეთს
შავ ზღვაზე სამხედრო ფლოთის შექმნა
ეკრძალებოდა, რაც მის აღმოსავლურ
პოლიტიკას აფერხებდა. ასევე, რუსეთმა
დაკარგა გავლენა რუმნეთსა და სერბეთ-
ზე. დაკარგული პრესტიუსის აღსაღენად,
რუსეთს ომი სჭირდებოდა, მაგრამ საბაზის
ვერ პოულობდა. ამასობაში, ბალკანეთსა
და ბულგარეთში, თურქეთის წნანაღმდევზ,
ეროვნულ-გამათავისუფლებელმა აკან-
ყებამ ითვეთქა. მათ რუსეთს დახმარება
სთხოვეს, რაზეც უარი მიიღეს. რუსეთს
ყირიმის ომის განმეორების ეშინოდა.
მიუხედავად უარისა, შექმნილ ვითა-
რებაში, რუსეთმა ომისთვის მზადება
დაიწყო. მანამდე კი, დიპლომატიური
სვლები განახორციელა, რითაც ევრო-
პელი იმპერიების შეჩერება მოახერხა:
ევროპა რუსეთს შესაძლო კონფლიქტში
ჩაურევლობას შეპირდა. 1877 წლის 24
აპრილს, კიშინოვში მყოფმა რუსეთის
იმპერატორმა ალექსანდრე მეორემ
ოსმალეთის იმპერიას ომი გამოუყადა.
საომარი მოქმედებები ორ ფრონტზე,
გალკანეთსა და კავკასიაში დაიწყო.
ოსმალეთის არმია ომის დასაწყისში 300
ათას კაცს ითვლიდა, აქედან 200 ათასი
გალკანეთის, ხოლო 70 ათასი, კავკასიის
ფრონტზე ჰყავდა. რუსეთს, მთლიანად,
კავკასიაში 150 ათასი და გალკანეთში
185 ათასი ქარისკაცი ჰყავდა. რუსეთის
მხარეს რუმინეთის, ბულგარეთისა და

ოთრიანი რიპ

თურქეთსა და რუსეთს მოწილ

სერგეთის არმიები იბრძოდა. 1877 წლის
აპრილში რუსეთის არმიამ მდინარე პრეტე
გადალახა და რუსინეთის ტერიტორიაზე
შევიდა. მასი-ივნისში მიმდინარე ცხარე
ბრძოლების შედეგად, რუსებმა, ბულგა-
რელ მოლაპქრებთან ერთად, მდინარე
დუნაი გადალახეს და სისტოვო დაიკავეს.
რა ხდებოდა კავკასიის ფრონტზე:
კავკასიის ფრონტს მიხეილ ლორის
შელიქოვი სარდლობდა. რუსეთის არმია-
სთან ერთად, აპ ფრონტზე ქართველ
მოხალისეთა დანაყოფები იმზოდა.
რუსეთის ჟარმა, ქართველ მებრძო-
ლებთან ერთად, თურქეთის საზღვარი
გადალახა და ბრძოლა მის ტერიტორიაზე
გადაიტანა. 1877 წლის 30 აპრილს მათ
ქალაქი ბათბეთი, შემდევ კი, ქალაქი
არტაანი დაიკავეს. ბრძოლებში, თავი
ისახელა მუსხელიშვილისა და ამირეკაბის
სამხედრო ნანილებმა. არტაანის ბრძო-
ლაში გამარჯვინდის შემდევ, არტაანისა

განერალი მიხეილ
ლორის-მალიქოვი

მოსკოვი ეასახა რომია. ამით ჩუსეთი
მართლადიდებები სამყაროს დიდების
აცხადება თავს. ეკატერინე მეორიდან
დაწყებული, ჩუსეთის ყველა იმპერატორი
სტამბოლის დაცყრბასა და მის
კონსტიტუციონულად გადაკათებაზე მსმენდა.
ჩუსეთის ასეთი გაცეფობა კი მსმაღლათის
იმპერიასთან გარდაუვალ ჯახს იწვევდა.

და ართვინის გავლით, გზა ბათუმისკენ იქსნებოდა, მაგრამ კავკასიის არმიისა სარდლობამ პირველი რიგის ამოცანად ყარსის ციხე-სიმაგრის დაკავება დაისახა. ბათუმზე შეტყვა ობურგეთის მხრიდანაც მიმდინარეობდა.

თურქეთმა, ამავგ ცერიოლში, გუდაუთაში შავი ზღვით დესანტი გადმოსხა და სოხუმს შეუტია. ოქემის მიდამოებში, გადამწყვეტი ბრძოლა მოხდა, სადაც თურქები რუსელ-ქართული კარით გენერალმა ალხაზიშვილმა დაამარცხა. მან თურქებისგან მალე განმინდა აფხაზეთის მთელი ტერიტორია. 1877 წლის დეკემბერში რუსებმა ხერთვისი და არტანება დაიკავეს და ბათუმიკენ აიღეს გვზი, თუმცა, აქარელი შეეგბის პოზიციის გარკვევამდე, ბრძოლის დაწყებას ერთიდებოლნენ.

სულთნის პროპაგანდა მიზანმიმართულად ცდილობდა ადგილობრივი მოსახლეობის ანტირუსული განწყობის გაძლიერებას. აქარის ზოგიერთი ბევრი, ალი-ფაშა-თავდგირიძის თაოსნობით, ოსმალეთს უჭერდა მხარს, მაგრამ აქარის მოსახლეობისა და თავადა-აზნაურობის უმრავლესობა რესეთის მხარეს იყო, რადგან თავმალებისგან მიტაცებული აქარის საქართველოსთვის დაბრუნებაზე ოცნებობდა. ოსმალთა სამსაუკუნოებანა გატონობამ საქართველოს გამზღვიმანებულ მოსახლეობაში ვერ გააქორო ეროვნული მთლიანობის სულისკვეთება.

დედასა მაშინბლოში დაბრუნების შესაძლებლობას აღტაცებით შეხვდა მაჲმადიან ქართველთა დიდი ნაწილი, მაგრამ ზოგიერთი ზეგი, ოსმალეთის მრისსანე ძალით შეშინებული, მაინც ყოფილი და, გადასულიყო თუ არა რუსეთის მხარეს. ყველას კარგად ახსოვდა ოსმალეთის ქარის სისასტიკე. აჭარისა და ქობულეთის ბეგების რუსეთის მხარეს გადასვლაში დიდი როლი ქობულეთელმა ბეგმა გულო პაიპიშვილმა ითამაშა. მას მოსახლეობაში დიდი ავტორიტეტი ჰქონდა და მუდამ იღვნოდა თუ-რქეთის მთლიანელობაში მოქცეული

ნუგზარ (ბ)
რუსეთი
POSTV

ପାରତିଆଲ୍ୟର ମେଗମନ୍ୟାବଳୀ ରୂପୋତ୍ତ୍ଵ-ତୁରକ୍ତିତିଲେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ

